

Пилипенко К. А.,
д.е.н., доцент кафедри організації обліку та аудиту
Полтавської державної аграрної академії
м. Полтава, Україна

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА: РЕГУЛЯТОРИ ТА ВАЖЕЛІ

Важливою теоретичною, методичною та практичною проблемою регулювання та підтримки підвищення конкурентоспроможності галузей тваринництва є встановлення співвідношення та взаємозв'язків між категоріями «регулятори» та «важелі», їх групування, обґрунтування принципів та алгоритму використання. Економічні регулятори як категорія є більш всеохоплюючими, ніж важелі. Крім останніх, вони включають інструменти, заходи та методи регулювання.

Якісні зміни в світовій економіці, пов'язані з глобалізацією ринку, інтеграцією виробничих процесів, нерівномірністю економічного розвитку, прискоренням темпів науково-технічного і технологічного прогресу ведуть до зростання ролі конкурентоспроможності вітчизняної продукції сільського господарства і ефективності її виробництва в сучасних умовах господарювання [1-3].

Забезпечення необхідного рівня конкурентоспроможності країни безпосередньо пов'язане з розвитком сільського господарства і, в першу чергу, з такою пріоритетною і стратегічно важливою галуззю, як зернова. Тому, проблема підвищення конкурентоспроможності аграрного виробництва на всіх рівнях формування і реалізації конкурентних переваг підприємств-виробників набуває все більшої актуальності.

Регулятори підвищення конкурентоспроможності галузей тваринництва відповідно до загальних засад їх групування можна розподілити на інституційні (закони, нормативно-законодавчі акти та ініціативи, інститути державно-приватного партнерства, державного управління та регулювання галузей тваринництва та їх конкурентоспроможності), організаційні (охоплюють важелі організації виробництва, бізнесових та операційних процесів, стратегії, та концепції розвитку галузей тваринництва, у т.ч. інноваційного та інвестиційного забезпечення, кооперування та інтеграції), фінансово-економічні (включають важелі оподаткування, ціни і ціноутворення, пільги і дотації, санкції, норми амортизації, кредитування, державне фінансування) [4].

Регулятори та важелі підвищення конкурентоспроможності галузей тваринництва можна класифікувати за терміном та часом або періодом здійснення, галузевими напрямками або напрямками впливу на окремі процеси та явища, характером дії (пряме та непряме регулювання), вартістю та ефективністю здійснення тощо. Вони групуються також у відповідності до величини та потужностей, форм організації суб'єктів господарювання, рівня спеціалізації або диверсифікації виробництва, стадій життєвого циклу тваринницьких підприємств та галузей, обґрунтованих стратегій розвитку.

Вплив на сукупність регуляторів та важелів здійснюють державна аграрна політика, рівень національної та галузевої продовольчої безпеки, інноваційно-інвестиційна привабливість, рівень модернізації тваринницьких галузей, їх експортний потенціал, управлінський рівень застосування.

Для ефективного розвитку формування конкурентоспроможної галузі велике значення має її інфраструктура. В умовах глобалізації застосування державно-регулятивної підсистеми, завдяки використанню відповідних інструментів направлене на захист вітчизняного товаровиробника, надання галузям тваринництва пріоритетних умов у цілому (рис. 1) [5].

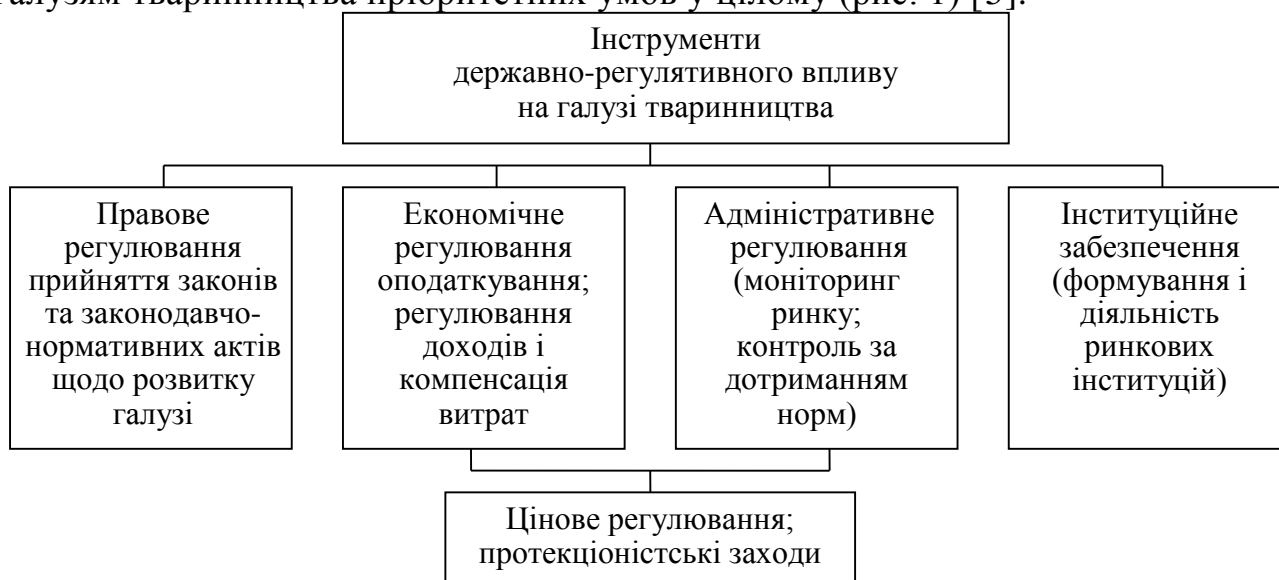

Рис. 1. Інструменти державно-регулятивного впливу на тваринницькі галузі

З метою стабілізації та розвитку тваринництва, становлення його як конкурентоспроможної галузі передбачається: проводити доплату товаровиробникам за продані ними кондиційне поголів'я великої рогатої худоби, свиней та птиці, молоко та вовну за наявне та прирощене маточне поголів'я сільськогосподарських тварин; стимулювати закупівлю сільськогосподарськими підприємствами телиць і нетелів у племінних господарствах та за імпортом.

Важливою умовою стратегічного розвитку тваринництва є дієвість державної підтримки, основні напрями якої викладено в Державній цільовій програмі розвитку села на період до 2020 р. [6].

Слід зауважити, що державна програма надає пріоритет великомасштабному виробництву або об'єднаним кооперативам. За рахунок підтримки таких підприємств держава швидше наростить поголів'я, яке буде продуктивним та якісним. Саме такі господарства частіше мають достатній ресурсний потенціал, застосовують новітні технології та сприяють їх розвитку, вдосконалюють племінну базу та забезпечують стабільний розвиток тваринництва. Враховуючи обмеженість державного бюджету, державна підтримка тваринництва сприяє стійкості виробництва продукції тваринництва, підвищенню його ефективності та конкурентоспроможності.

Використання організаційних регуляторів та важелів підвищення

конкурентоспроможності тваринницьких галузей також потребує удосконалення. Вагомою проблемою залишається підготовка фахівців для галузі на інноваційній основі. Мова йде про розробку та впровадження магістерських програм у аграрних ВНЗ, навчання спеціалістів середньої кваліфікації у коледжах, залучення рядових працівників та їх мотивацію. При цьому практичний інтерес представляє як удосконалення існуючих професійно-освітніх програм, так і опанування нових – маркетолога, аналітика продовольчого та фінансового ринків, логіста, спеціаліста з інноваційно-інвестиційного проектування.

Список використаних джерел

1. Грідін О.В. Державна підтримка зерновиробництва / О.В. Грідін // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ. – 2010. – Вип. 98. – С. 197-204.
2. Дорофей Т.Ю. Формування конкурентоспроможності та якості ринку зерна в регіоні / Т.Ю. Дорофей // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 2, Т. 1. – С. 183-186.
3. Заїка С.О. Конкурентоспроможність та передумови інноваційного розвитку сільськогосподарських товаровиробників / С.О. Заїка // Збірник тез доповідей Шостої Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації». – Тернопіль: Видавництво ТНЕУ «Економічна думка». Частина 1. – 2009. – С. 203-205.
4. Гринь В. І. Регулятори та важелі підвищення конкурентоспроможності галузей тваринництва в Україні: теорія та практика використання / В.І. Гринь, К.А. Пилипенко // Scientific journal of academic research «Black sea», economic science, ISSN: 1987-6521, E-ISSN: 2346-7541 Part A. December 2013. – С. 73-78.
5. Пилипенко К. А. Інструменти державної підтримки та регулювання конкурентоспроможного розвитку галузі тваринництва / К. А. Пилипенко // Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю» (Полтава, 26 жовтня 2017 р.) – Полтава : ПДАА, 2017. – С. 84-86.
6. Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року» № 1437-р від 30 грудня 2015 р. <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248907971>.